

Kristiansand 21.06.2002

Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

NOU 2002,1: Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk

Høringsuttalelse fra Agder naturmuseum og botaniske hage

Agder naturmuseum og botaniske hage vil gjerne vise til viktigheten av å bevare de levende kulturminnene fra planteriket, nemlig de gamle kulturplantene (gamle tradisjonelle landbruksvekster og pryddplanter). Det er viktig å ta vare på disse før det er for sent, og vi mener at botaniske hager har kompetanse og et særlig ansvar for dette.

Allerede i 1975 gjorde Høeg oppmerksom på dette med en artikkel i Museumsnytt om å ta vare på de gamle klosterplantene. Museene ble oppfordret til innsats. På 90-tallet har det også vært utredninger om å ta vare på gamle hager og gamle pryddplanter med tilhørende publikasjoner. Vår arv av kulturplanter og gamle hager varierer fra rester og spor til levende kulturminner av nasjonal verdi.

Agder naturmuseum og botaniske hage har ved sitt prosjekt om Tusenårshagen presentert tusen år med hagebruk i Agderfylkene (www.museumsnett.no/naturmuseum/tusenaarshagen). Her er gamle pryddplanter fra Agderfylkene samlet inn og satt i kultur.

Nasjonale eksempler på gamle kulturplanter som nå er i bevart for ettertiden i Agder botaniske hage er vossakvann (Norges eldste grønnsak), legekattemynte fra klostertiden og middelalderens Oslo (se www.dagsavisen.no/innenriks/2001/09/604732.shtml), og mesterrot fra Lysekloster sør for Bergen.

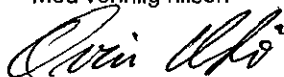
Norge har ansvar for å forvalte sine genetiske ressurser på en bærekraftig måte, noe som blant annet er stadfestet gjennom internasjonale konvensjoner og avtaler. Som et ledd i dette arbeidet har Landbruksdepartementet oppnevnt et genressursråd og tre genressursutvalg, for henholdsvis husdyr, kulturplanter og skogstrær. Utvalgene skal planlegge og gjennomføre tiltak med utgangspunkt i nasjonale handlingsplaner for bevaring og bruk av genetiske ressurser for landbruk og matproduksjon (www.genressurser.no). Mange av disse plantene vi her snakker om er levende kulturminner!

Fra nasjonalt genressursutvalg for kulturplanter har Agder naturmuseum og Tromsø Museum fått i oppdrag å kartlegge gamle stauder, henholdsvis på Sørlandet og i Nord-Norge. Det er meningen at dette skal ende opp i nasjonale klonarkiv for gamle stauder.

Vi mener derfor at det er viktig å bevare det som fortsatt lever! De botaniske hagene med fagpersonale og lang kontinuitet har her en stor oppgave, med innsamling, dyrking, oppformering, ivaretaking og presentasjon av gamle kulturplanter.

Vi kan ikke se at det er tenkt på bevaring og kuratering av de levende kulturminnene i utredningen. Vi oppfordrer derfor Miljøverndepartementet til innsats for bevaring og dyrking av de gamle kulturplantene.

Med vennlig hilsen

Ovin Udø
Museumsbestyrer

www.museumsnett.no/naturmuseum

e-post: per.aasen@agder-natur.museum.no

Telefon: 38 09 23 88 Telefax: 38 09 23 78

Postadr.: Postboks 1018 Lundsiden, 4687 Kristiansand Besøksadr.: Gimleveien 23, Gimle gård, Kristiansand